

ЕТНОКУЛТУРНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД КЪМ 7 СЕПТЕМВРИ 2021 ГОДИНА

Окончателни данни

Етнокултурните характеристики на населението са обект на наблюдение от началото на 135-годишната история на преброяванията в страната. При първите преброявания, проведени в края на XIX век (1887 и 1892 г.), са наблюдавани признаците „вероизповедание“ и „матерен език“. През 1900 г. е включен признакът „народност“. При преброяването, проведено в края на 1946 г., вероизповеданието отпада, а другите два признака фигурират до 1975 г., като вместо матерен език се използва наименованието „майчин език“. Единствено през 1985 г. тези признаци са изключени от програмата на преброяването. При преброяванията, проведени през 1992 и 2001 г., се наблюдават признаците „етническа група“, „майчин език“ и „вероизповедание“, а при преброяванията през 2011 и 2021 г. е добавена и „религиозност“.

При последните три преброявания въпросите, свързани с етнокултурните характеристики, са доброволни. Използваните дефиниции и методология, както и формирането на въпросите и отговорите в преброителната карта са изцяло съобразени с основните принципи и препоръки на ООН, свързани с изучаването на населението по етнически и религиозни признаци:

- ✓ Доброволност на отговорите;
- ✓ Самоопределение;
- ✓ Възможност за свободно записан отговор.

Самоопределение по етнос

Етническата група представлява общност от лица, близки по произход, бит, култура и език.

Тенденциите в демографските процеси, обуславящи измененията в броя и структурите на населението, се отразяват върху всички етнически групи в страната. В резултат на това намалява абсолютният брой на населението в двете основни етнически групи (минимално увеличение има при ромския етнос), както и не настъпват съществени изменения в етническата структура между последните две преброявания.

Към 7 септември 2021 г. на територията на област Благоевград **българската етническа група** обхваща 236 951, или 85.2% от лицата, отговорили на въпроса за етническа принадлежност. В сравнение с 2011 г. дялът на тази група намалява с 3.4 процентни пункта.

Към **турската етническа група** са се самоопределили 14 028, или 5.0% от отговорилите лица. Относителният им дял намалява с 1.0 процентен пункт в сравнение с 2011 година.

Към традиционно третия по численост **ромски етнос** са се самоопределили 12 318, или 4.4% от отговорилите лица. Относителният дял на населението от тази етническа група нараства с 1.0 процентен пункт в сравнение с 2011 година.

Към **други етнически групи** са се самоопределили 11 197 души, или 4.0%.

Лицата, които са посочили, че **не могат да се самоопределят**, са 1 210 (0.4%). Отговор „**Не желая да отговоря**“ са отбелязали 2 558, или 0.9% от отговорилите лица.

Териториално разпределение по етническо самоопределение

Към 7 септември 2021 г. в градовете живеят 63.1% от българския, 18.0% от турския и 61.6% от ромския етнос.

Българската етническа общност преобладава във всички общини на територията на област Благоевград.

Лицата, самоопределили се към турската етническа общност, са концентрирани териториално главно в общините Белица (22.0%), Якоруда (19.7%), Гоце Делчев (18.8%) и Гърмен (17.9+%).

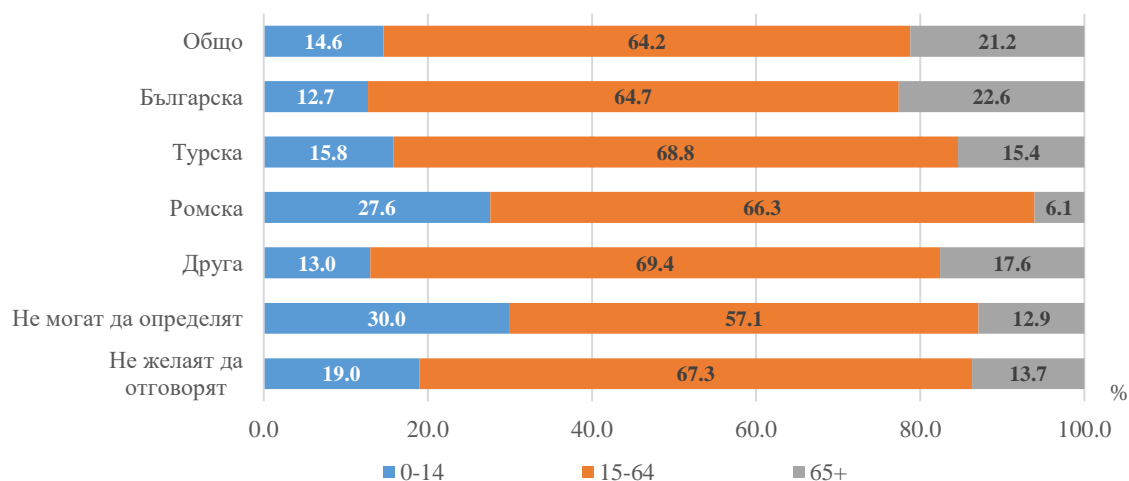
Лицата от ромската етническа група са разпределени териториално във всички общини на областта. Най-голям е дялът на ромския етнос в общините Струмяни - 21.0%, и Гърмен - 12.6%, следвани от Белица - 8.3%, Петрич - 6.5%, и Симитли - 6.3%.

Възраст и етнос

Характерният за последните десетилетия процес на застаряване на населението засяга в най-голяма степен лицата от българската етническа общност. При тази група дялът на населението на 65 и повече навършени години е най-висок - 22.6%, при 15.4% и 6.1% съответно за турската и ромската етническа група.

Сред трите основни етнически общности най-висок е дялът на младото население (0 - 14 навършени години) при ромите - 27.6% от самоопределилите се към този етнос. Дялът на младите при турската етническа група е - 15.8% и най-нисък е този дял при българската общност - 12.7%.

Фиг. 1. Възрастова структура на населението по етнически групи към 7 септември 2011 година в област Благоевград

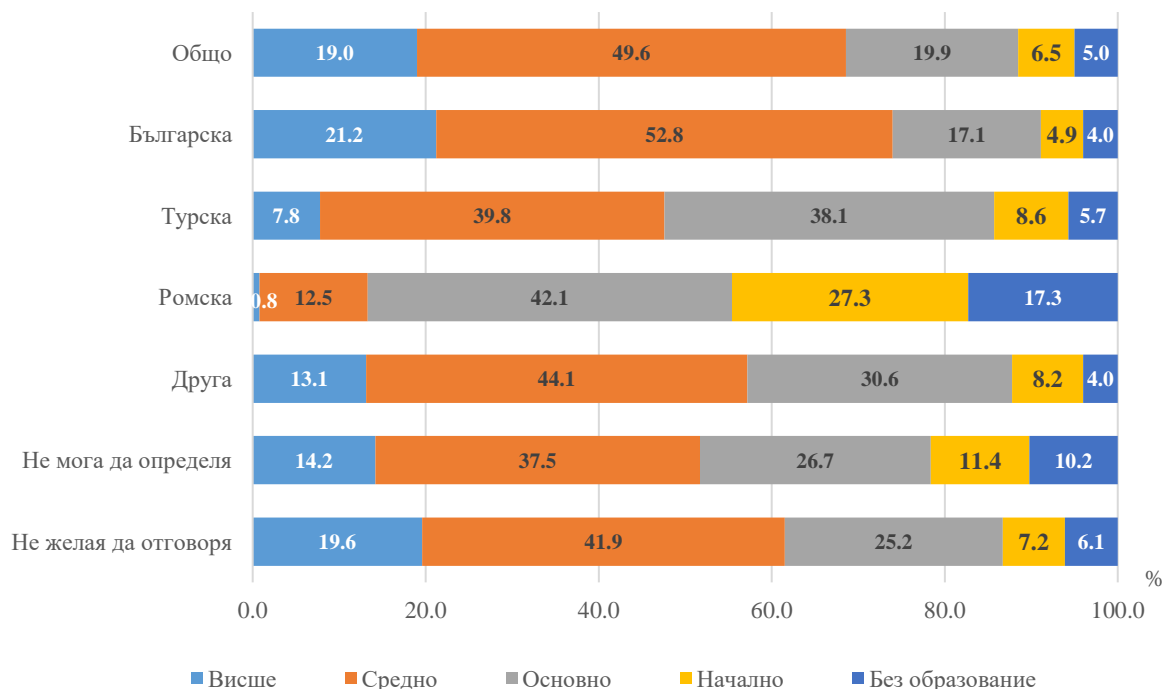
Една трета (30.0%) от лицата, които не могат да определят своята етническа принадлежност, и близо една пета от тези, които не желаят да отговорят, са на възраст до 14 навършени години.

Образование и етнос

Наблюдават се съществени различия в образователната структура на населението по етническа принадлежност. Докато при самоопределилите се като българи на седем и повече навършени години 73.8% са с високо образование (21.2% с висше и 52.8% със средно), то при населението от турската етническа група с високо образование са 47.6% (7.8% с висше и 39.8% със средно), а при ромския етнос относителният дял на този показател е 13.3%, съответно 0.8% с висше и 12.5% със завършено средно образование.

В сравнение с 2011 г. и при трите основни етнически групи се наблюдава положителна тенденция на увеличаване на абсолютния брой и относителния дял на лицата със завършено висше и средно образование. За десет години делът на населението със завършено висше образование нараства от 0.6 на 0.8% сред ромската етническа група, от 4.1 на 7.8% сред турската и от 16.0% през 2011 г. на 21.2% през 2021 г. сред самоопределилите се към българската етническа група.

Фиг. 2. Разпределение на населението по етническа принадлежност и степен на завършено образование към 7 септември 2021 година в област Благоевград

Грамотността се определя като умението да се чете и пише с разбиране на прочетеното и написаното. Към 7 септември 2021 г. 9.9% от самоопределилите се към ромската етническа група на възраст 9 и повече навършени години са неграмотни. Този дял е 0.7% и 0.4% съответно за самоопределилите се към турската и българската етническа група.

Икономическа активност и етнос

Данните за икономическите характеристики на населението се отнасят до положението на лицата на пазара на труда през седмицата, предхождаща критичния момент на преброяването - 31 август - 6 септември 2021 година.

Налице са значителни различия по отношение на участието на пазара на труда на лицата от различните етнически групи. Най-висока е заетостта във възрастовата група от 15 до 64 навършени години при българската етническа група с коефициент на заетост 60.1%, а най-нисък е този показател при ромската етническа група - 21.5%.

Безработицата е най-висока сред самоопределилите се от ромската етническа група. Повече от половината (51.8%) от икономически активните лица от този етнос са били безработни през наблюдавания период. Почти всеки четвърти икономически активен на възраст 15 - 64 навършени години от турската етническа група също е бил безработен през наблюдавания период. Най-нисък е

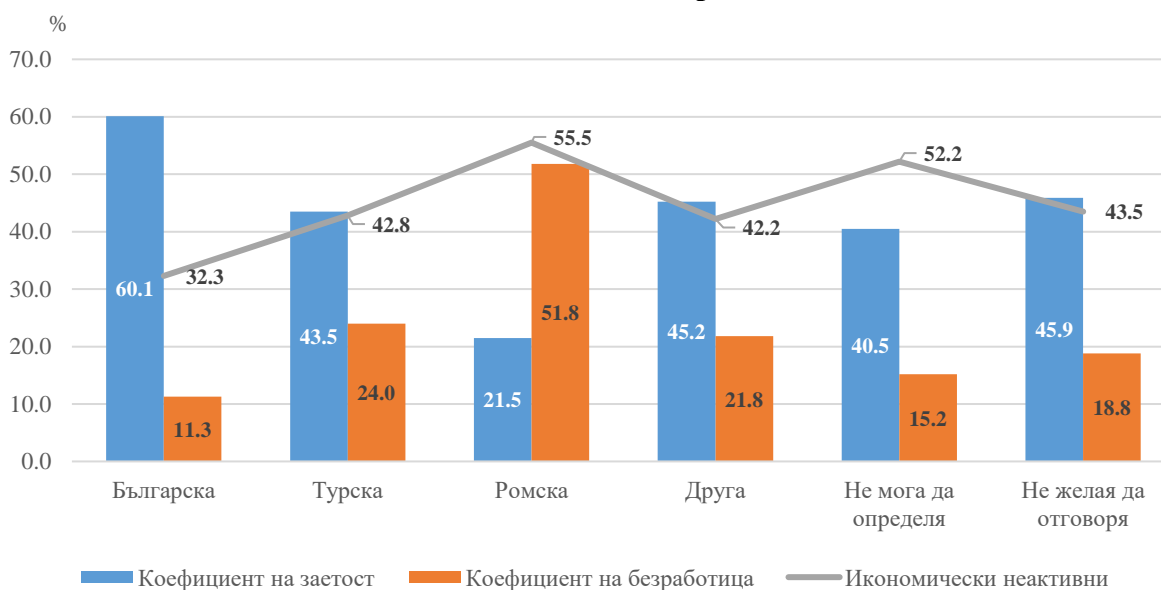
www.nsi.bg

този
 показател
 при

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО - ЮГОЗАПАД
 ОТДЕЛ „СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ - БЛАГОЕВГРАД“

самоопределилите се от българската етническа група - 11.3% от икономически активните лица.

Фиг. 3. Коефициенти на заетост и безработица и икономически неактивни лица по етническа принадлежност за лицата на възраст 15 - 64 навършени години в област Благоевград

Майчин език

Майчиният език е вторият традиционно изучаван при преброяванията етнокултурен признак.

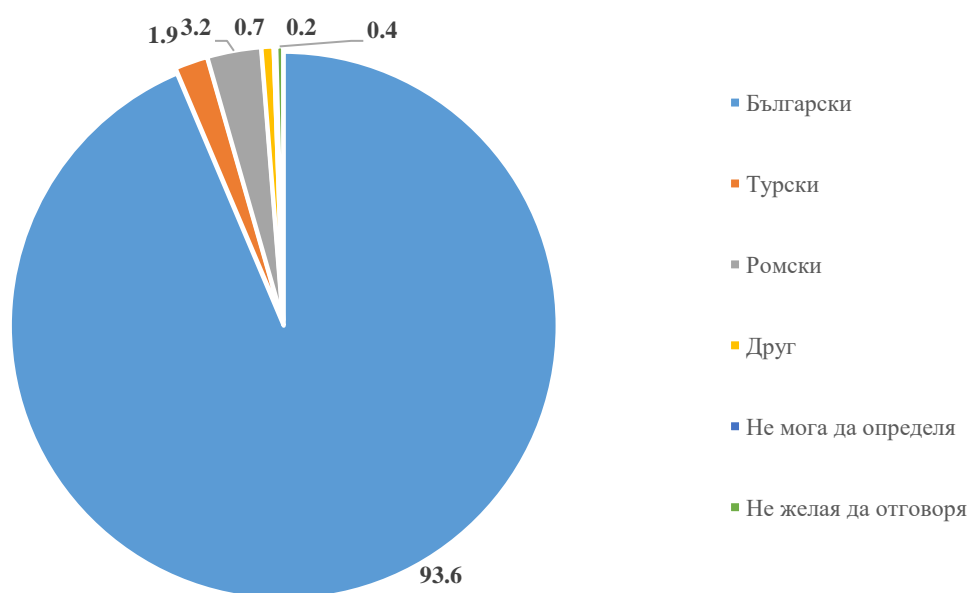
Майчиният език е първият език, усвоен у дома в най-ранно детство.

Българският е майчин език за 254 268 души, или 93.6% от населението на област Благоевград, турският - за 5 252 души, или за 1.9%, и ромският - за 8 620 души, или за 3.2% от отговорилите на въпроса.

Друг майчин език са посочили 1 930 души, или 0.7%.

Лицата, които са посочили, че **не могат да определят** майчиния си език са 414 (0.2%). Отговор „**Не желая да отговоря**“ са отбелязали 1 224, или 0.4% от отговорилите лица.

Фиг. 4. Структура на населението по майчин език към 7 септември 2021 година¹ в област Благоевград

Връзката между етническото самоопределение и самоопределянето по майчин език е силно изразена.

Най-еднородна по майчин език е българската етническа група - сред отговорилите и на двата въпроса за етнос и майчин език 99.5% от лицата от българската етническа група посочват българския за майчин език, 614 (0.3%) - турския, 135 (0.1%) - ромския, и 284 (0.1%) - друг.

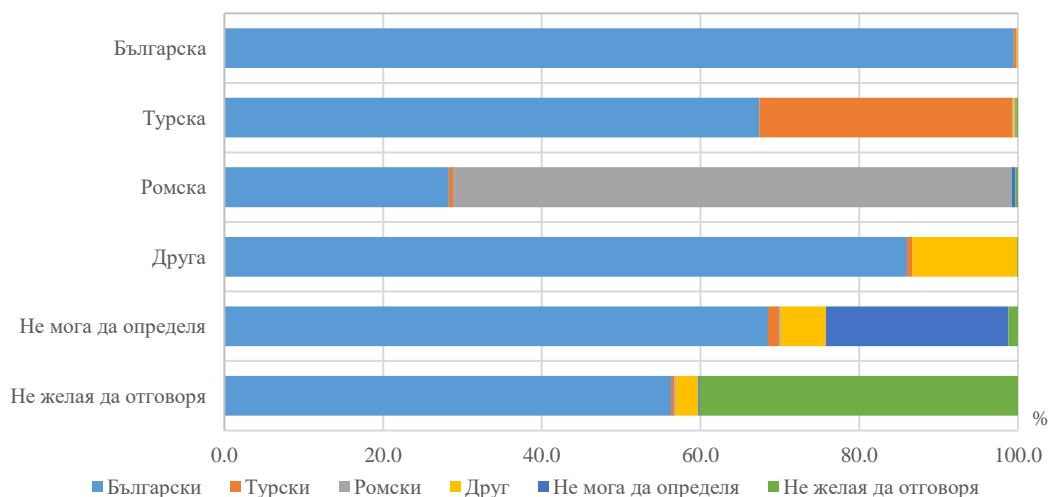
Сред самоопределилите се към турската етническа група за 4 473 души (31.9%) майчин език е турският, а за 9 442, или 67.4%, майчин е българският език.

Ромската етническа група е малко по-разнородна в своето самоопределение по майчин език:

- 8 461 души, или 70.4%, са посочили ромския за майчин език;
- 3398, или 28.3% - български;
- 65, или 0.5% - турски.

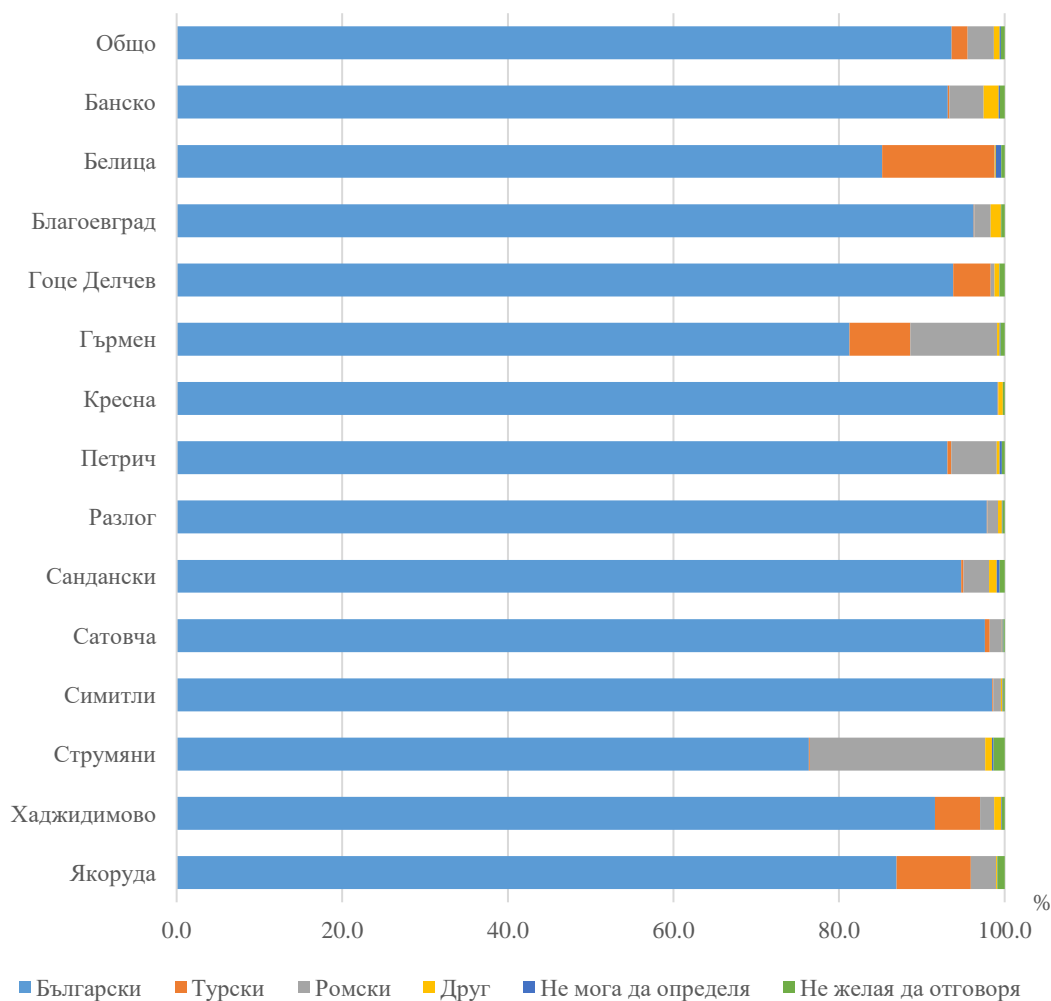
¹ В представянето на структурата на населението по майчин език и изчисляването на относителните дялове на съответните категории не са включени лицата, добавени от административни източници, за които липсва информация в използваните при преброяването регистри.

Фиг. 5. Структура на населението по етническа принадлежност и майчин език към 7 септември 2021 година в област Благоевград

Териториалното разпределение на населението според посочения майчин език до голяма степен е идентично с разпределението по етническа принадлежност.

Фиг. 6. Разпределение на населението по майчин език и общини в област Благоевград

Вероизповедание

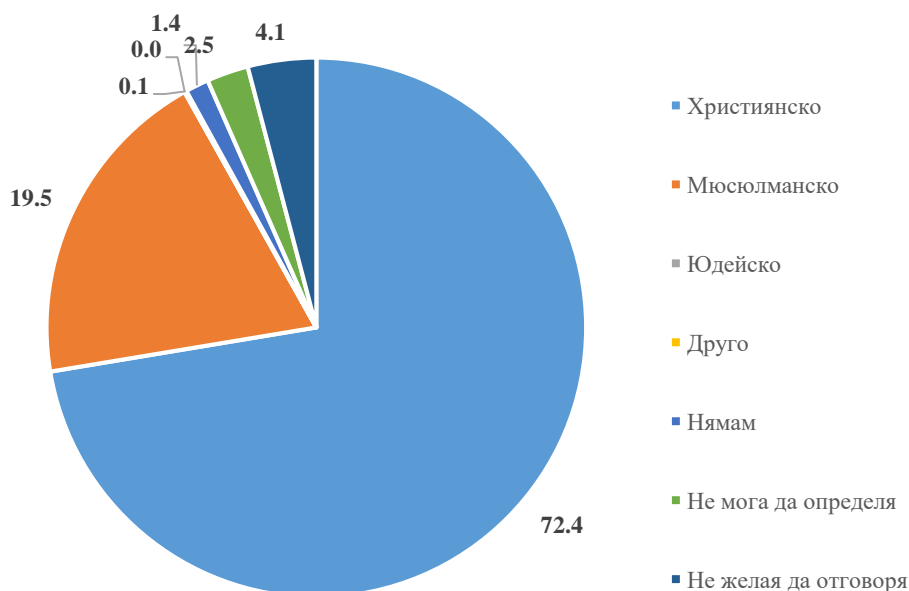
Вероизповеданието е принадлежността на лицето към дадена група, обособена исторически и характеризираща се с извършването на определени религиозни обреди (източноправославни, католически, протестантски, мюсюлмански и други).

Лицата, самоопределили се към християнско вероизповедание, са 196 841, или 72.4% от отговорилите на въпроса. Сред тях преобладават източноправославните християни – 191 976, или 97.5% от посочилите християнско вероизповедание, следват лицата с протестантско вероизповедание – 3 703 (1.9%), католическо - 366 (0.2%), и 18 са посочили арменско апостолическо вероизповедание. Отговорът „друго християнско“ са избрали 778, или 0.4% от отговорилите на въпроса.

Мюсюлманско вероизповедание са посочили 52 958 лица, или 19.5%, юдейско - 46, а други вероизповедания изповядват 127 лица.

Към 7 септември 2021 г. 3 925 (1.4%) лица са отговорили, че нямат вероизповедание, 6 648 (2.5%) са изпитали затруднения да определят своето вероизповедание, а 11 163 (4.1%) са отбелязали отговор „не желая да отговоря“.

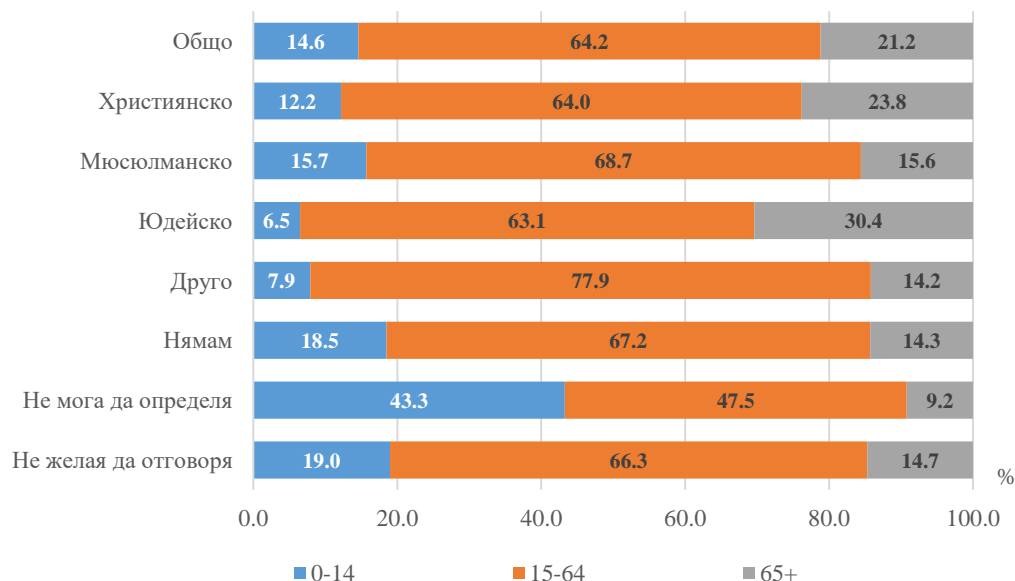
Фиг. 7. Структура на населението по вероизповедание към 7 септември 2021 година² в област Благоевград

Възрастовото разпределение на лицата, самоопределили се към различните вероизповедания показва, че най-висок е относителният дял на възрастните (65+ години) при лицата, изповядващи юдейско вероизповедание - 30.4%, а най-нисък сред младите хора на възраст 0-14 – също е при лицата от това вероизповедание - 6.5%.

² В представянето на структурата на населението по вероизповедание и изчисляването на относителните дялове на съответните категории не са включени лицата, добавени от административни източници, за които липсва информация в използваните при преброяването регистри.

Фиг. 8. Възрастова структура на населението по вероизповедание към 7 септември 2021 година в област Благоевград

Вероизповедание и етнос

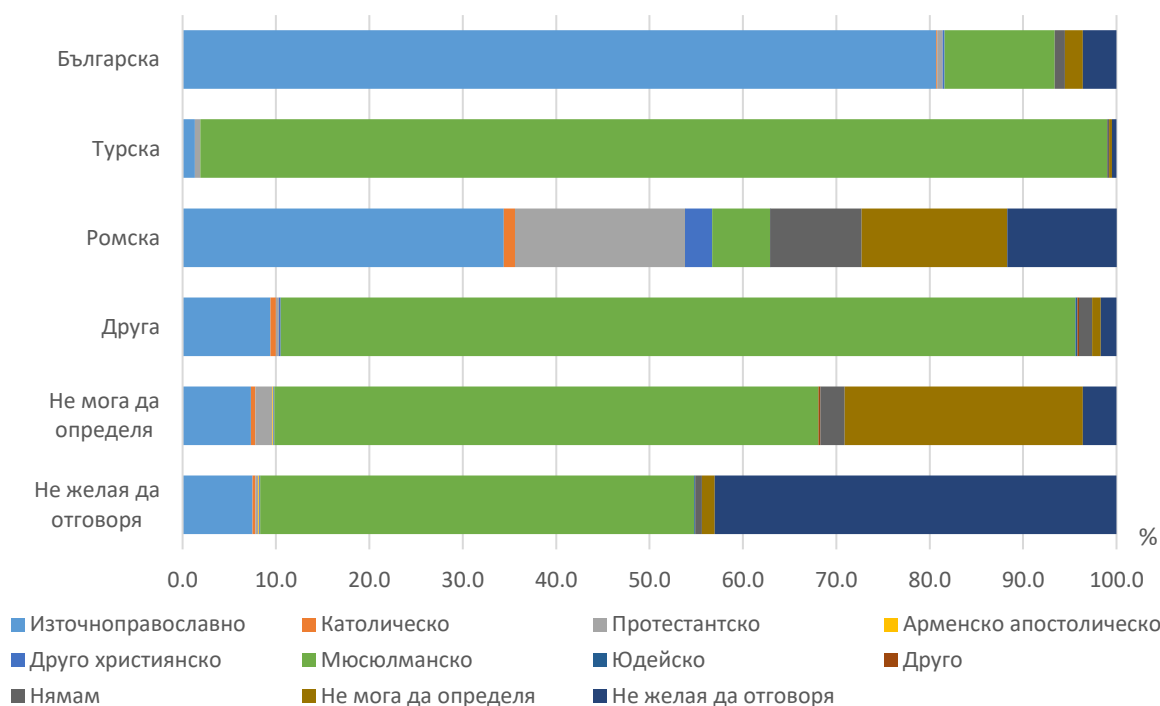
При лицата, самоопределили се към българската етническа група, 186 340 души, или 80.7%, са с източноправославно вероизповедание, 137 (0.1%) - с католическо, 1 362 (0.6%) - с протестантско, и 27 216 (11.8%) - с мюсюлманско вероизповедание. Отговор „нямам“ са посочили 2 523 (1.1%) лица, а „не мога да определя“ – 4 281, или 1.9% от самоопределилите се към българската етническа група.

За 13 611 души (97.1%) от самоопределилите се към турската етническа група отбелязаното вероизповедание е мюсюлманско, 178 (1.3%) са избрали източноправославно вероизповедание, 23 (0.2%) от тази етническа група са посочили, че нямат вероизповедание, 41 (0.3%) не са успели да се самоопределят.

Сред самоопределилите се към ромската етническа група преобладават тези с източноправославно вероизповедание – 4 129, или 34.4%. Мюсюлманско вероизповедание е посочено от 748 (6.2%) от ромите, протестантско - от 2 191 (18.2%), „нямам“ вероизповедание са отбелязали 1 175 (9.8%) и „не мога да определя“ – 1 875 (15.6%) от самоопределилите се към ромската етническа група.

Най-висок е дялът на лицата, които са декларирали, че не желаят да посочат вероизповеданието си сред ромската етническа група - 11.7%, а най-нисък - сред лицата, самоопределили се към турската етническа група (0.5%).

Фиг. 9. Структура на населението по етническа принадлежност и вероизповедание към 7 септември 2021 година в област Благоевград

В териториален аспект най-висок е дялът на самоопределилите се към християнско вероизповедание в общините Кресна (96.1%), Сандански (91.3%), Петрич (91.2%) и Струмляни (89.3%), а най-нисък - в общините Сатовча (6.7%), Якоруда (12.2%) и Белица (19.2%).

Лицата, самоопределили се към мюсюлманско вероизповедание, са концентрирани предимно в общините Сатовча (90.6%), Якоруда (84.5%), Белица (79.1%), Гърмен (72.8%), Хаджидимово (44.8%) и Гоце Делчев (33.4%). Най-нисък е този дял в общините Струмляни, Кресна, Сандански и Петрич - от 0.0% до 0.6% от отговорилите на въпроса.

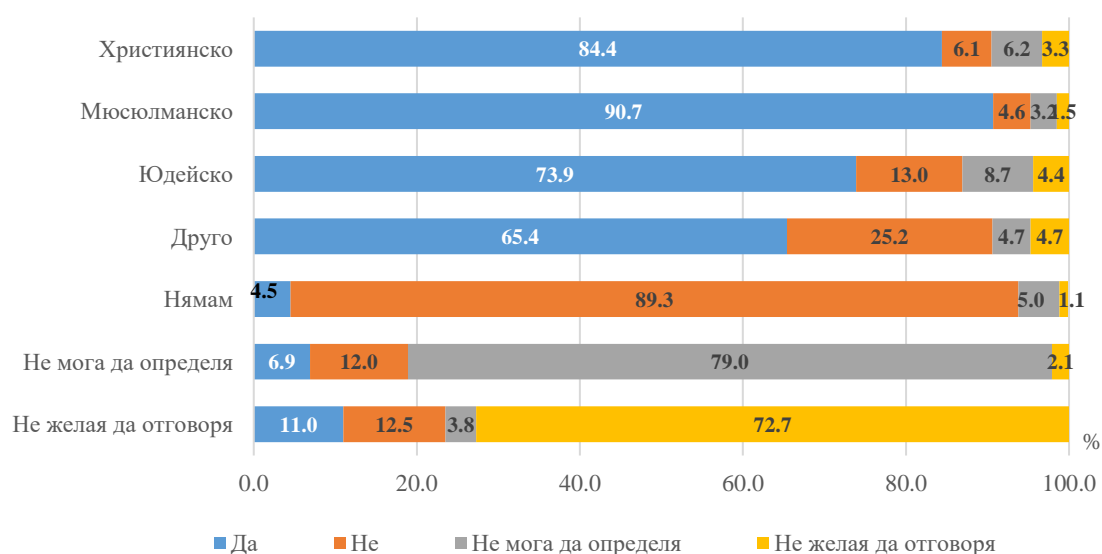
Религиозност

Религиозността е миросглед и поведение, нагласи и обичаи, основани на вярата в божествено или висше същество, свръхестествени сили, както и съвкупност от морални норми, практики, ценности, институции и ритуали, съпровождащи този миросглед.

Към 7 септември 2021 г. 216 241, или 79.6% от отговорилите на въпроса „Религиозен ли сте?“, са отбелязали „да“, 7.4% са отбелязали „не“, 7.3% „не мога да определя“, а 5.7% са избрали отговор „не желая да отговоря на въпроса“. От отговорилите с „да“ 52.8% са жени, а 47.2% са мъже.

Комбинирането на въпросите за вероизповедание и религиозност показва, че 90.7% от самоопределилите се към мюсюлманско вероизповедание са посочили, че са религиозни, докато при самоопределилите се към християнско вероизповедание този дял е 84.5%.

Фиг. 10. Разпределение на населението по вероизповедание и религиозност към 7 септември 2021 година в област Благоевград

**1. Население по етническа принадлежност и по общини в област Благоевград
към 7 септември 2021 година**

Общини	Общо	Етническа група				Не мога да определя	Не желая да отговоря	Непоказана
		българска	турска	ромска	друга			
Област Благоевград	292227	236951	14028	12318	11197	1210	2558	13965
Банско	12722	11380	42	593	181	33	85	408
Белица	9206	3270	1978	745	2612	78	295	228
Благоевград	69078	62219	73	1656	740	72	361	3957
Гоце Делчев	29383	20578	5305	185	1650	160	318	1187
Гърмен	14861	7708	2593	1828	2137	54	205	336
Кресна	4546	4346	4	50	23	3	11	109
Петрич	47939	40786	223	2891	152	122	170	3595
Разлог	18910	17277	23	743	67	22	73	705
Сандански	35885	31939	79	1219	269	135	268	1976
Сатовча	13422	7995	1057	230	2808	487	513	332
Симитли	13200	11920	10	809	24	5	20	412
Струмяни	4634	3345	5	918	25	12	63	266
Хаджидимово	8860	7236	804	152	409	15	57	187
Якоруда	9581	6952	1832	299	100	12	119	267

**2. Население по майчин език и по общини в област Благоевград
към 7 септември 2021 година**

Общини	Общо	Майчин език				Не мога да определя	Не желая да отговоря	Непоказан
		Български	Турски	Ромски	Друг			
Област Благоевград	292227	254268	5252	8620	1930	414	1224	20519
Банско	12722	11268	23	499	222	17	69	624
Белица	9206	7528	1198	5	11	57	37	370
Благоевград	69078	61006	48	1257	778	35	253	5701
Гоце Делчев	29383	25866	1248	128	154	19	164	1804
Гърмен	14861	11676	1058	1505	43	15	73	491
Кресна	4546	4320	2	-	24	-	10	190
Петрич	47939	39783	195	2346	150	113	153	5199
Разлог	18910	17508	12	227	86	9	50	1018
Сандански	35885	31208	93	1022	308	106	206	2942
Сатовча	13422	12646	74	189	12	12	21	468
Симитли	13200	12421	12	118	26	11	21	591
Струмяни	4634	3243	5	899	34	9	57	387
Хаджидимово	8860	7852	467	144	73	7	30	287
Якоруда	9581	7943	817	281	9	4	80	447

**3. Население по вероизповедание и по общини в област Благоевград
към 7 септември 2021 година**

Общини	Общо	Вероизповедание					Не мога да определя	Не желая да отговоря	Непоказано
		християнско	мюсюлманско	юдейско	друго	няма			
Област Благоевград	292227	196841	52958	46	127	3925	6648	11163	20519
Банско	12722	10628	593	3	8	174	185	507	624
Белица	9206	1693	6990	-	-	27	75	51	370
Благоевград	69078	55551	484	17	51	1600	1697	3977	5701
Гоце Делчев	29383	17142	9221	4	6	104	395	707	1804
Гърмен	14861	2903	10456	5	-	156	420	430	491
Кресна	4546	4185	10	-	-	32	51	78	190
Петрич	47939	38959	257	-	9	883	975	1657	5199
Разлог	18910	15422	120	1	37	384	963	965	1018
Сандански	35885	30064	129	8	11	322	793	1616	2942
Сатовча	13422	861	11731	-	3	51	119	189	468
Симитли	13200	10139	1405	1	1	86	600	377	591
Струмяни	4634	3793	2	-	-	38	174	240	387
Хаджидимово	8860	4384	3838	4	1	40	149	157	287
Якоруда	9581	1117	7722	3	-	28	52	212	447